

Hänt vid förbanden

foto: owe gellermarck

● F2 bestred Högvakten den 13–14 oktober. Men inte var det väl snö då?

HÖGVAKTEN 450 ÅR

På midsommaraftonen för 450 år sedan, man skrev då 1523, höll Gustav I (Vasa) sitt högtidliga intåg i Stockholm efter att staden (= danskarna) hade kapitulerat i Befrielsekriget. Med sig hade han bl a ett antal livvaktare eller drabantier, samt en fotgångarlänika, "Hans Nåds egna Svenska Fotgångare". Dessa förband är ursprungligen till högvakten vid slottet.

För att högtidligt hålla 450-årsdagen av Gustav Vasas intåg i Stockholm genomfördes ett särskilt program i samband med högvaktsavlösningen den 24 juni 1973. Bl a skedde avlämning av högvakterna ur Svea livgarde och Livgardesskvadronen till dåvarande H K H Kronprinsen. Överkommandanten i Stockholm, generallöjtnant Ove Ljung, höll högtidstalet och Stockholms kommunfullmäktiges ordförande Ewald Johannesson överlämnade en gåva till Svea livgarde från Stockholms kommun. — Regionmusiken i Stockholm medverkade på ett taklast sätt.

För att återgå till år 1523 kan nämnas att drabantkårens uppgift redan från början blev att svara för den inre bevakningen på Stockholms slott samt sköta vakhållningen kring den kungliga familjen. Drabantkåren blev dessutom en befälsskader för det svenska infanteriet och en militär högskola för befälsaspiranter.

Fotgångarna, som snart benämndes Stockholmslänikan, fick till uppgift att svara för slottets yttre bevakning samt att stå för ordningshållning och bevakning av Stockholms

stad. Från länikan rekryterades drabanterna, som senare återvände till länikan som befäl. Drabantkåren kom i början att till större delen bestå av tyska landsknäkter, vilka hade bättre militär utbildning och bättre hovmannaskick än de svenska bondesoldaterna.

Under 1600- och 1700-talen skedde upprepade omorganisationer av gardet, som fick sitt nuvarande namn år 1792. Under de krig som utkämpades under dessa århundraden deltog gardets huvuddel. Ett kompani stannade dock kvar i Stockholm för högvaktstjänst.

Fram till år 1790 svarade gardet ensamt för högvakten vid Stockholms slott. Från och med detta år fick även andra förband, företrädesvis från Stockholms garnison, förtroendet att gå högvakt. I början av 1960-talet började man även använda förband från andra delar av landet och numera är högvakten vid slottet i Stockholm en angelägenhet för hela försvaret... inklusive FV!

Gardet utgjorde fram till omkring år 1850 stadens egentliga polis genom ett antal torgvakter och patrullering främst nattetid. Det var först år 1906 som den militära bevakningen i staden drogs in, men ännu fram till 1920 svarade högvakten för en post vid riksbanken eftersom polisens beväpning ansågs vara för dålig. Fram till 1800-talets mitt fungerade livgardet också som brandberedskap. Brandlarm gavs genom trumslagare.

För filatelister kan nämnas att i samband med högvaktsavlösningen skedde stämpling av post med tillfällig datumstämpel på Högvaktsterassen. ■

NY STJÄRNBILDNING

Under min aspiranttid i flygvapnet berättades en värdig historia. Ett skolflygplan hade hamnat i ett okontrollerat läge och besättningen på två man tvingades hoppa. Föraren först — inga problem. Men spanaren hade under planet och sitt eget krumbuktande vänt fallskärmen bak-och-fram. När han i full karriär dundrade förbi föraren där denne hängde i sin skärm, kupade han händerna framför munnen och vrålade med sina lungors fulla kraft: Var f-n är handtaget?

Fullt så lössläppt gick det inte till på Opefältet utanför Östersund en vecka i juli när fallskärmshoppare från tre nordiska länder premiärtävlade tillsammans i RW-6. RW står för "Relative Work" och "6" för att bygga en stjärna med sex hoppare. Tävlingsgrenen har sitt ursprung i USA och Sverige hakade på som sjätte/sjunde land. RW-utvecklingen i öststaterna är ännu förbörjad, men man miss-tänker att även de inom kort ger sig in i leken med ett topprimmat och propagandistiskt gäng. Att man i Sovjet hoppar avancerat är dock sedan länge bekant.

RW-tävlingarna hör framtiden till nu när man nått nära nog fullkomlighet i precisionshoppning. Av Sveriges ca 300 aktiva fallskärmshoppare siktar hälften in sig på den nya tävlingsgrenen.

Tävlingen tillgår så, att sex hoppare lämnar flygplanet på 3.000 m höjd med så korta intervall som möjligt. Två av dessa, benämnda baseman och pinman, fattar varandras händer och därefter bygger de övriga hopparna på, allt under det fria fallet. Farten varierar mellan 200 och 300 km/t beroende på kroppsställningen. Svårigheten vid stjärnans bildande ligger i att manövrera sig in mot baseman och pinman från sidan — kommer man uppifrån hamnar man i baksuget och ramlar ner på de andra. Ett riskmoment av många. "Sex-figuren" skall hållas i 5 sek för att sedan brytas på order av baseman på lägst 1.100 m höjd för att möjliggöra nödvändig separation före utlösning av fallskärmarna.

Poäng utdelas dels för figuren som sådan och dels den tid det tar att bilda den. Ju kortare tid desto bättre. Här kan taktik komma in i bilden och det gäller att tanka snabbt. Klarar man inte en "sexa" i 5 sek före 1.100 m tjänar man mera på en "lemma", för att inte tappa alla de poäng, som en "sexa" skulle gett. Reglerna är dock ännu inte klart utformade — och en av anledningarna till tävlingsveckan på Ope var just att anpassa de amerikanska reglerna eller svenska förhållanden.

Den effektiva arbetstiden, omfattande tiden från uthopp till dess stjärnan är bruten får inte överstiga 41 sek. Det innebär en "bygg-tid" på ca 30 sek. Ett mått på skillnaden i erfarenhet mellan Sverige och USA är att amerikanska lag ligger på ca 15 sek att fullborda en sexmannastjärna. Men så har vi här i landet inte hållit på längre än ett år och vi har ännu så länge ganska dåliga träningsmöjligheter... främst beroende på bristen på ett lämpligt hoppflygplan.

AVSKEDSFÖRRÄTTNING

I tryckande högsommarvärme, inför inspekterande och ett stort antal anhängiga, förrättade dåvarande CFV, generallöjtnant Stig Norén, den 20 juni under traditionsenliga former regementsofficersexamen vid Flygvapnets Krigsskola, F20. Det blev samtidigt hans sista examensinspektion, eftersom han den 1 oktober avgick som CFV.

Gen lt Norén betonade i sitt tal till de nyutnämnda att det är inte maskinerna som styr människan, utan det är människan — genom kunnskap, skicklighet, vilja och omdöme — som skall styra maskinerna. Under ett kort samtal tidigare hade de blivande regementsofficerarna fått möjlighet att genom frågor få CFV:s syn på FV i framtiden beträffande karriärmöjligheterna, ekonomin och tankarna bakom förbands- och flygplansreduceringarna. — C F20, överste Erik Spångberg, tillfogade i sitt tal en önskan om att det goda kamratskap som präglat kurserna skulle bestå i framtiden.

Årets kull bestod av 15 officerare på sambandslinjen (som förordnades till regementsofficerare med kaptns grad) samt 21 officerare på flyglinjen och 9 på strillinjen (som alla förordnades till regementsofficerare med löjtnants grad). Därtill förordnades 7 trafikledaraspiranter till trafikledare med löjtnants tjänstegrad.

Kursletorna i resp kurs, kn Hans Mikaelsson på sambandslinjen, lt Bo Waldemarsson på flyg- och strillinjen samt lt Pär Eriksson på tl-linjen tilldelades CFV:s stickert. — Kurs-tvåorna, kn John Hübber, lt Roland Olsson och tl Leif Woss erhöi Svenska Officersförbundets bokgävor resp Trafikledarskolans bokgäva. — Bäste idrottsman blev lt Veikko Sunell. Bäste skytt blev kn Åke Renåker, som

Mera historik. Den 22 juli i år sägs den första svenska 10-mannastjärnan mot himlen. Denna historiska händelse inträffade i Gryttjöm i norra Uppland. Amerikanerna är dock värst... leder med en stjärnbildning om 26 man, efter ett uthopp från 4.000 m! — It's a long way to Tip-a-Rary...

berns

... VAR-SÅ-GOD-NÄSTA

Den 13 augusti ryckte huvuddelen av en ny regementsofficerskurs (RK 73—75) in till F20. Denna består till en början av kategorierna E och Cof, som till antalet är 18 resp 20 elever. Kategori Com rycker in i slutet av november varefter kursen består av ca 50 elever.

Utbildningen har genomförts resp kommer att genomföras i C F20:s regi, till viss del redan före den angivna inryckningstidpunkten. Kategori E har under en treveckorsperiod genomfört en återinrycknings-TIS:A — kurs. Kategori Cof har under en vecka fått tillfälle att bekanta sig med verksamheten vid förband genom en studietjänstgöring som genomförts med fyra elever vid vardera F6, F11, F12, F13 och F17.

För kategori Com har för första gången huvuddelen av utbildningen i systemkunskap lagts in omedelbart före inryckning till regementsofficerskursen. Detta kommer att medföra att avsevärt bättre möjligheter till likvärdig ledarskapsutbildning, vilken i stor utsträckning ingår i fackutbildningen, föreligger mellan kategorierna.

RK 73-75 avslutas med regementsofficers-examen i juni 1975. Den nu påbörjade delen av utbildningen pågår till och med 1974.06.20. Därefter vidtar ett uppehåll fram till januari 1975, då eleverna genomför förbandstjänst (FFSU, TIS, FMU). ■

M-O Karlberg

erhöi Försvarets Fabriksverks hederspris, ett CG-gevär med dioptersikte. — Premien ur kadett John Sjöqvists minnesfond, delades lika av kn Bengt Sterner och lt Bo Waldemarsson. ■

Mikaelsson

● Lt Bo Waldemarsson tar emot CFV:s stickert. — Foto: Nils Andersson.

● Vid flottiljens första, avslutade segelflygkurs poserade dessa 'coming men', fr v: Ulf Klasson, Kenth Björklund (lärare), Anders Forsén, Jörgen Gustavsson och Per-Erik Höglund. Alla eleverna med 90 tim teoriutbildning för segelflygcertifikat.

FOTOTOLK-UTB TILL FV

I enlighet med förslag från 1966 års värnpliktskommitté (VK66) överfördes fototolkutbildningen från armén till flygvapnet den 1 juli.

Historik: Fram till år 1955 utbildade flygvapnet sina fototolkare själv. Därefter integrerades verksamheten med försvarsstabens fototolkutbildning. Denna bedrevs i det sk Berget under "Tre Vapen" på Gärdet. Därmed erhöles en enhetlig utbildning av försvarets fototolkare. 1962 överfördes ansvaret för utbildningen till arméstaben.

VK66 ansåg dock att tolkutbildningen borde föras över till FV. Skälen till detta var bl a att tolkarna i framtiden borde kunna tjänstgöra som stf chef för underrättelsepluton. Vidare ansåg man att en ökad tillämpad utbildning inom "undplut" var nödvändig. Riksdagen fastställde överförandet våren 1973.

Organisation: Fototolkskolan underställs C F11. Skolans ledning består av chef (reg-off) tre kompoiff (en ur varje försvarsgren) en plutoff och en kontorist. Varje år utbildas 15—20 fototolkare eller underrättelseassistenter (som numera är den fastställda benämningen). Dessutom sker den centraliserade reoputbildningen av försvarets underrättelseassistenter vid skolan. Skolan kvarligger budgetåret 1973—74 i de gamla lokalerna i "Berget" men flyttar 1 juli—74 till F11.

Underrättelseassistenten — kort presentation: "Undass" är plutons befälsuttagna värnpliktiga. P g a utbildningsomfånget krävs gymnasiekompetens på naturvetenskaplig eller teknisk linje. Utbildningen omfattar samtliga försvarsgrenars organisation, utrustning och taktik. Med denna grund studeras sedan motsvarande enheter i främmande krigsmakter. Eleverna får en gedigen fototeknisk utbildning

och lär sig att tolka både positiva och negativa bilder. Den allmänmilitära utbildningen har normal omfattning. — "Undass" krigsplaceras i högkvarteret, milöstab, fördelningsstab, flygstridsledarstab, sektorstab och underrättelsepluton.

I underrättelsepluton utgör "undass" en viktig länk i flygspanningssystemet. Han skall där snabbt och säkert kunna utföra förstatolkning och avfalla rapport till beställaren. "Undass" försöker dessutom spaningsbesättningen med underrättelseunderlag före företagets genomförande. I övriga staber utgör "undass" främst långsiktig tolkning, bearbetning och underrättelsesammanställning.

jon

SATSA PÅ UNGDOMEN!

På F11 (liksom på flera andra flottiljer) anordnas årligen såväl sommarkurser som sommarläger. Varje år består dessa sammanlagt av ca 50 flygintresserade flygpojkar i 13—19 års åldern. På programmet ingår teoriutbildning om flygvapnet, studiebesök, tälläger vid sjön Yngaren, flygning med SK 50, segelflygning m m. Allt detta och mer därtill hinner man med på de 14 dagar som flygpojkarne bevisar F11.

Det mest uppskattade på programmet tycks utav de allra flesta vara besöksdagen hos Nyköpings segelflygklubb. (Besöksdagen på Larslund, ett av Flygvapnets gamla krigsflygfält.) Då bjuder F11 och flygklubben på en rundtur till subventionerat pris med klubbens tvåsitsiga segelflygplan ("Bergfalkar"). Dessutom ger man grabbarna en insikt i hur en flygklubb fungerar även på markplanet — dvs daglig tillsyn, flygledarskap, journalföring, koppling av bogserlina, signalregler m m. Efter en kort genomgång får var och en hjälpa till att sköta dessa uppgifter under överinseende av flygklubbens ordinarie

F 11

medlemmar. Det visar sig att en del av grabbarna redan har C-diplom eller påbörjat utbildning till segelflygare. Dessa flyger själva och hjälper sina kamrater tillräta. En del entusiaster kostar även på sig en flygtur med klubbens motorflygplan. — Lunch serveras på Restaurang "Molnet" (ett av F11:as verkstads-tält som under sommaren ställs till flygklubbens förlagande) och består av ordinarie mat från F11.

När dagen når sitt slut och de flesta flugit går diskussionerna höga om upplevelsena man haft uppe bland cumulusgubbarna. Vem hade mest termik, hur högt man varit och hur gick landningen etc.

Förutom dessa årliga sommarläger och kurser har F11 ca 100 aktiva flygpojkar från Nyköping—Oxelösundsområdet. Dessa är under höst och vinter verksamma i en rad olika aktiviteter. Det finns en allmän kurs, kurs i modellbygge, foto och segelflyg. Segelflygkursen startade man först i fjolhöstas. Denna visade sig så lyckad att man även i år tänkt ordna en dylik.

Helhjärtade PR-insatser för flygets framma behövs på en bredare front. Förhoppningsvis skall denna F11-drive mana till efterföljd även på andra förband.

K. Björklund

- F11:s ungdomssatsning har slagit väl ut. Flygpojkar i skaror köar för kurser i foto, modellbygge... och fr f a segelflyg. Det där med flyg har gått direkt in i hjärtat — ett resultat av berömvärd PR-satsning.

HÄGERNÄS-AVVECKLING

Dagen före midsommarhelgen förrättades den sedvanliga och årliga kadettexamen vid F2. CFV med inspekterande bevitnade under förmiddagen övningar där kadetterna fick visa sina, under året, inlärdas kunskaper. Själva examensceremonin ägde sedan rum under högtidliga former.

Som kursetta bland regementsofficersaspiranterna utgick Kiruna-bon Torbjörn Keskitalo, men med samma medelbetyg återlanns också tvåan Hans Hansson från Halmstad.

Bland reservofficerskadetterna visade det sig åter att Norrland hävdar sig gott. Kursetta blev nämligen Torbjörn Burström, Boden. Tvåa blev Lars Kron från Skegrie, Skåne. Jämnt fördelat mellan norr och söder i år alltså. Premium utgick även till bäste skytt: Järd Gisselman. Bäste idrottsman blev: Torbjörn Burström.

I mitten av juni ryckte F2:s sista aspirant-resp plutonofficerskurs in och de båda kurserna startade upp utbildningen med ett markstrids- resp. yrkesutbildningsskede. Antalet elever i år: 10 regementsofficersaspiranter på strillinjen; 14 reservofficersaspiranter; 23 plutonofficers elever.

Jan Åhrén

F 2

foto: vpl lindqvist

Hänt vid förbanden

KALLINGE SADLAR OM

Måndagen den 2 april 1973 skrevs det flyghistoria på F17. I snål aprilbläst landade den första J 35-divisionen på flotttiljen, och markerade på detta sätt F17:s första steg från attack- till jaktflottilj.

Mötet mellan den gamla och den nya tiden skedde i trakten av Lessebo där den kvarvarande attackdivisionen, QG, mötte jaktdivisionen, CB, för att eskortera dem från Blekingegränsen till deras nya hemmabas.

F 17

Före landning genomfördes i perfekt formation

en överflygning av blekingestäderna Karlskrona, Karlshamn och Ronneby för att visa upp den nya divisionen. Kl 10.00 landade divisionen på Kallinge och hälsades välkommen av C F17, öv Larsson, nere på gamla 3. div. hangarplatta. Chef för den första jaktdivisionen på F17 blev mj Kjell Wikström.

◆ För att divisionen redan dagen efter ankomsten skulle kunna vara i luften igen och bedriva ordinarie övningar, hade markpersonalen på F17 omskolats under en tremåna-

foto: rune hedgren

● 1. div fr o m 1/7, fr v nedtill: Kn Svensson, sgt Lundqvist, kn Bergfors, sgt Larsson, kn Hansson, sgt Larsson, kn Entlund och kn Karlsson. I centrum (divch) mj Wikström.

OPUS-FÖRBEREDELSE

Inför omläggningen till 'OPUS' inkallades luftbevakningskompanichefer och 'insö' inom ÖN3 till repetitions- och omskolningskurs.

Kursen har pågått i tre veckor; en teori-vecka, en spel-vecka och en mobplanläggningsvecka. Under förhöstmånaden september.

Teoriveckan koncentrerades på underhålls- och personaltjänst som tack vare ett omsorgsfullt arbete av kn Wettermark (FS/C) givit verkligt gott utbyte. Heder åt honom!

Spelveckan avsåg att fräscha upp kunskaperna i lgc-tjänsten och att omskola eleverna på OPUS-utrustningen. Historiskt datum i ÖN3 73-09-12. Då genomfördes sektorns första sammanhängande OPUS-spel med resoff i samtliga befattningar. Det fungerade!

Tredje veckan ägnades åt genomgångar av aktuella mobplaner samt besök vid "strate-

F 21

I STÄLLET FÖR KFÖ?

Vid F21 genomfördes i slutet av augusti en förbandsövning av delvis ny karaktär. Ett radarförband krigsorganiserades med personal ur fredsorganisationen och övades fältmässigt under en vecka. Framförallt ville vi öva sådant som annars gärna glöms bort, t ex hur en radarplutch praktiskt löser bevakning och markförsvår i samverkan med omkringliggande arméförband. Resultatet? Över förväntan. God hjälp hade vi av den samverkansoff som C Lv 7 ställt till förfogande. Samverka mera — även vid små övningar! Fram för ett fältmässigt flygvapen!

Vi tror också att en sådan här övning kan utvecklas till ett gott alternativ för KFÖ. Övningsutbytet bör bli ungefär detsamma... men kanske till halva kostnaden!

Gårdmo

giska" platser — mobförråd o dyl.

Ett 20-tal resoff deltog, vilket vi på F21 tycker är ett gott utbyte av det arbete vi lagt ned.

Lindblad

radarledda som om vi vore J 35 B, men A 32 har tyvärr inte samma prestanda. RG har för övrigt under våren—sommaren haft intensiv verksamhet. Div har förutom normal FFSU-utbildning gett 10 trafikledare och 9 meteorologer deras grundläggande flygutbildning. FBS bidrar dessutom med 3 elever och 1 lä-

rare för närvarande, divisionschefskursens praktiskskede på divisionen. Vi har också nöjet att se en hel del AFT-folk från staber och andra förband på divisionen. RG har för närvarande drygt 60 signaturer på divisionslistan. Trångt men roligt.

Staffas

derskurs. Under våren och sommaren fram till semesteruppehållet vidtog sedan en ny markomskolningsperiod, för att F17 efter semesteren skulle kunna sätta upp ytterligare en jaktdivision.

Personalen till den andra jaktdivisionen hämtades i huvudsak från nedlagda divisioner vid F3 och F18 och som chef utsågs kapten Åke Lindkvist.

Under ett antal år framåt kommer F17 således att vara utrustat med två flygplattor, J 35 F och A 32. Detta kommer att medföra en hel del problem, då främst på underhålls-sidan. Även trafikledarna får känning av det, då flygplattorna har olika prestanda vid start och landning. Under första kvartalet 1974 får man emellertid en god hjälp för att klara av dessa problem, för då skall den nya kontrollcentralen vara i drift. Man får då tillgång till en modern radaranläggning.

◆ Eftersom jakten först i andra hand skall användas mot mål på marken kommer utnyttjandet av F17:s skjutmål (Lindö och Bollöarna) att väsentligt minska. Detta tillsammans med att jakten vanligtvis bedrivs sina övningar på högre höjd än attacken, kommer att medföra att allmänheten kan se fram emot en betydligt mindre bullersam tillvaro. — Även allmänheten kommer således, förhoppningsvis, att märka att en ny epok har inletts på F17, blekingeflottiljen vid Kallinge.

Arbin

OBSERVANDUM FRÅN F17

Som information till bli vissa stridsledningsorgan meddelas härmed att Qvintus Gul (QG) från 1973-07-01 har döpts om till Rudolf Gul (RG).

Vi har haft nöjet att vid vissa tillfällen bli

foto: rune hedgren

FÖRENADE 1:A GÅNGEN

E1:s flerdagarsövning genomfördes ovanligt tidigt i år (10—13 september) med deltagande av sex divisioner baserade i Västergötland. Ändamålet med övningen var främst att öva divisionerna i skjutning och bombfällning, samt att öva eskaderstaben att leda A 32-, AJ 37- och SK 60-förband gemensamt.

De ekonomiska förutsättningarna var inte de allra bästa, varför ammunitionstillgången för förbanden var knapp. Bara kända tillämpningsmål kunde utnyttjas. Vidare utfördes bastjänsten i huvudsak fredsmässigt. Vädrets makter var oss däremot gunstiga och för

E1

första gången på länge genomförde E1 en höstövning i strålände väder.

Resultatet av övningen blev gott. En AJ 37-division (GB) samt en grupp SK 60 (UG) deltog för första gången i en större tillämpningsövning. Nykomlingarna hävdade sig mycket väl gentemot de gamla rutinerade A 32-förbanden.

Eller som stabens marine intendent uttryckte det efter att ha åsett ett anfall: "A så kom dom där små SK 60-orna å fladdrade omkring som små möss, så en fiende skulle blivit så paff, att han alldeles kommit av sig, å efter dom så kom dom där Viggarna som på ett snöre, å de va sån harmoni så man skulle kunna tro att allt redan satt inprogrammerat!" . . .

Smeknamn är lätt att få även för flygplan små.

Penttinen ■

● T v: Fpl 37 ute i busken. Tre stridsmässigt baserade F7-Viggas kör ut för start på landvägsbas. — Ovan: Ett klargörningsmoment. Raketkapsel hängs upp under 37-vinge.

VIKINGARS VIDARE ÖDEN

Sedan Erik Viggfader på våren 1973 invigt 2 div F7 som medlemmar i Viggens Vänbrödrälaga har nya väpnare försiktigt närmat sig senare köllsträcka skepp.

Fogligt har de sedan 27 augusti i tre kvarts månvarv, underkastat sig tungotal av Viggvikingar sedan länge vana vid Viggskjettens segel och åror.

Tal om Viggens drivkrafter att tämja vredgade vågor och ebb och flod varvades med beskrivning av de korpar som i förstamannen hade sin plats för att därifrån spana och förtälja huruvida fiendeskepp styrde sin kosa.

VIGGEN ÖBER ALLES

Ännu en gång har F7 gästlat utlandet och visat upp fpl 37 Viggan.

Den här gången ställdes kosan till Büchel, nära Koblenz i Västtyskland. I tre AJ 37 och en Hercules färdades 31/8 tio man ur F7. Chef för kontingenten var flygchefen övlt Hermann Schulz. I övrigt var deltagarna kn Ståhl, Lefvert och Kristiansson som flygstyrka och fdir Kalin, fplm Carlberg, elm Gerner, fte Gustavsson, Hellström och Karlsson som teknisk personal.

Ändamålet med besöket var att delta i tyska flygvapnets flygdag i Büchel (JABD 33) 2/9 och att på återväg till Sverige 3/9 landa i Hopsten (JABD 36) och där genomföra en uppvisning för flottliljens personal.

Vid landning i Büchel var tyska TV2 på plats och gjorde ett program som visades i båda kanalerna på fredagskvällen.

På fredagsftermiddagen tränade uppvisningsroten ett pass och de konster som då visades imponerade stort på de tyska piloterna. De häpnade över de korta start- och landningssträckorna och över det sätt på vilket flygplanet kunde **svänga och manövrera**. Det flygplan tyskarna själva förfogade över var F-104, ett snabbt men litet flygplan och med mycket liten vinyta. Det har goda färdprestanda men behöver mycket långa start- och landningssträckor och kan intg på något sätt mäta sig med Viggan när det gäller manövrerbarhet! — (Just det, FiB-Aktuellt!! — Reds kom.)

Flygdagen var uppdelad på utställning och flyguppvisning. På utställning fanns utöver de tyska flygplanen även franska (Mirage 3),

engelska (Lightning, Buccaneer), danska (F-35 Draken, F-100) m fl. — Dessutom var en mängd tanks och kanoner uppradade längs bansystemet. Och många var de som nära hoppade ur skorna när lösa skott brassades av i tid och otid.

När flyguppvisningarna började var vädret bra och alla program kunde genomföras enl plan. De ca 200.000 åskådarna kunde fröjda sig åt väl genomförda uppvisningar på alla händer. Då Viggan visade sig på väg ut för start kunde förmärkas stor rörelse i massorna och enl utsagor gjorde roten succé med sitt Paris-program. (Om vilket redogjorts på annan plats i detta nummer.) — Som spets och avslutning på programmet flögs en 4-grupp bestående av

en AJ 37, en Mirage 3 och två F-104:or i defileringsformation, vilket uppskattades mycket. (Se bild.)

Den mottagning och det bemötande som beströds oss svenskar gav intet annat att önska. En buss med guider ställdes till vårt förfogande för en tur med sightseeing till Köln där souvenirer och annat inhandlades. Bland sevärdheterna var givetvis Rhendalen under neresan och Kölnerdömen väl framme på plats.

Innan hemresan anträdde överlämnade övlt Schulz en modell av Viggan till flottliljeförfogande med bla den förhoppningen att den skulle växa till sig och bli stor så att ett behov av flera Viggas skulle uppstå.

För väpnarna vid sina fötter talade också de visa Viggvikingarna om de olika tecknen α , β , γ och deras betydelse för hur dningarna skulle vinklas på det bordläggningen inte skulle angripas från flera håll samtidigt av vågorna.

Nu har den stunden kommit då sanningen om väpnarens vikingakvaliteter skall visas.

I träningskepp skall väpnare av Viking visas hur seglingsrännor och stapelbäddar bäst skall angöras utan att grund mot skeppsbukar skrapar.

Den väpnare som därvid visar vikingaegenskaper låter ensam styra stridsrustat skepp väl vetande vaket värvande av kunskaper enda sättet skeppssäkerhetsmässigt segla är. ■

Gunnar från Årna

Återresan via Hopsten startades 3/9 i gott väder. Men i Hopsten var vädret för dåligt att flyga hela uppvisningsprogrammet, varför en enskild uppvisning utfördes i stället. Denna uppskattades i vanlig ordning av värdarna. Alla blir imponerade.

När landning vid 17-tiden ansattes på F7, var det efter en lärorik och intressant resa där F7 personal åter spritt kunskap om system Viggan och säkert givit ytterligare goodwill åt flygvapnet och Viggan. ■

STÅ

Hänt vid förbanden

ALTMEISTER BO DAHLIN GÖR NY VIGGENFILM

Saab-Scania's flygdivision i Linköping arbetar på en ny film om Viggen. Filmen är avsedd i första hand som ett instrument i marknadsföringen av planet men kommer även att visas för vissa besöksgrupper och inom flygvapnet. Den skall ersätta den film som spelades in under början av Viggens provflygperiod för 5 år sedan.

Tyngdpunkten i den nya filmen läggs på Viggens uppgifter som jaktflygplan, jaktversionen (JA 37) är nämligen den typ som är av största intresset för exportmarknaderna.

För filmarbetet svarar Centralfilm, Stockholm, under ledning av flygdivisionens informationsavdelning. Regissör är Kaj Pergament.

Inspelningarna började i slutet av augusti på F7, Sätenäs. Med hänsyn till flygtidsproduktionen lades arbetet upp för att så långt möjligt utnyttja den dagliga tjänsten på flottiljen för inspelning, alltså utan specialarrangemang.

Som fotoflygplan användes en SK 60 (Saab 105) som välvilligt ställts till förfogande av målflygdivisionen på Malmslätt. Föraren, löjtnant Christer Lundh, visade ett utomordentligt handlag när det gällde att anpassa flygningen efter filmfolkets önskemål — det är en avsevärd skillnad i bl a fart och acceleration mellan Viggen och 105:an. Under en eskaderövning i mitten av september kunde Viggen också filmas under fältmässiga förhållanden. (Se överst sid. 28.)

● Lt Christer Lundh och fotograf Bo Dahlin mönvrerar resp maskin för godperspektiv av Viggen.

F7-LÄGER FÖR FV-POJKAR

Vid F7 hölls under tiden 23/7—10/8 sommarläger för 28 flygpojkar från hela landet. — Läget följde i stort det uppgjorda programmet. Vissa avvikelser från uppgjort veckoprogram gjordes för att ytterligare berika bivackövningen. — Eleverna visade stort intresse och genomförde väl de uppgifter som ålades dem (dag-elever, ordningsmän, tältchef m.m).

ERFARENHETER:

- 1) **Utbildning.** Samtliga planerade övningar kunde genomföras och eleverna visade stort intresse för utbildningen. — Filmer användes i stor utsträckning för viss utbildning, bl a flygmotorlära. — I samband med segling ordnades en säkerhetsmaterielövning, där varje elev fick lära sig handha flygande personals säkerhetsutrustning, bl a livbåten. Åtta elever hissades upp av F7:s räddningshelikopter. — Samtliga elever fick flyga SK 50 "Safir".
- 2) **Fritidssysselsättning.** Största problemet vid årets läger var fritidssysselsättningen. För den sakens skull har ett 30-tal filmer visats på kvällarna. — På helgerna gjordes utflykter till närliggande badplatser.
- 3) **Bivackövning.** Bivackövning genomfördes under två dagar vid Trossnäs. Tält och instruktör kunde under övningen disponeras ur Trossnäs lägret. Första kvällen fick eleverna en orientering om FVRF och därefter grillades korv tillsammans med Trossnäs flygvapenpojkar. Andra kvällen gjordes studiebesök i LS-tornen under flygvapenpojkar tillämpningsövning. Övningen blev mycket uppskattad.
- 4) **Elevantalet.** Av de 30 tilldelade eleverna tackade en nej från början och en ville återvända hem efter första veckan. En elev tillkom under andra dagen efter kontakt med FS/Press. ■

Christer Hjort

NORD 262 PENSIONERAS

Linjeflygs vintertidtabell 1973/74 träder i kraft den 1 november och är baserad på 3 Fokker F-28, 15 Convair Metropolitan och 3 DHC-6 Twin Otter. Trafiken med de sistnämnda flygplanen utförs av Crownair. (!)

Produktionen beräknas omfatta 33 milj oflererade ton-km. Jämfört med sommartrafiken ökar utbudet med 17 proc eller ca 700 passagerarplatser/dag till och från Bromma. Av denna produktion svarar F-28 för 35,6 proc, Metropolitan för 62,6 proc och genom Crownair utförd trafik för 1,8 proc.

I förhållande till årets sommartidtabell har några större ändringar gjorts. Antalet direktförbindelser på vardagar har ökat. — Östersund fick morgontur direkt från Bromma med retur på kvällen. Förmiddagslinjen från Sundsvall/Härnösand norrut blev direktlinje till Umeå och vidare direkt till Luleå, dvs tidigare mellanlandningar i Örnsköldsvik och Skellefteå har slopats. Dessa destinationer fick i stället morgontur Bromma—Örnsköldsvik—Skellefteå. Dessutom flygs Örnsköldsviks förmiddagsförbindelse från Bromma direkt och inte som hittills via Gävle—Sandviken. På förmiddagen har man satt in direktlinje Sundsvall/Härnösand—Luleå.

Andra nyheter i LIN:s vintertrafikprogram är att morgonturen från Östersund till Bromma går via Borlänge/Falun, i stället för som hittills via Sundsvall/Härnösand, med retur på kvällen. En förmiddagstur Bromma—Umeå—Skellefteå har tillkommit. Returen går Skellefteå—Örnsköldsvik—Bromma. — Hela denna trafik flygs med Convair Metropolitan.

Utöver sommarprogrammets jettreflek flygs i vinterprogrammet middagsturerna Ängelholm/Helsingborg—Halmstad till och från Bromma med Fokker F-28. — Visby-trafiken har förstärkts på så sätt, att middagsturen måndag—fredag Bromma—Visby—Bromma flygs med Fokker F-28.

En nyhet är att Jönköping inlemmats i jett-nätet med en eftermiddagstur Bromma—Jönköping—Bromma. Därutöver har Jönköping

I oktober skedde inspelning av ett simulerat jaktuppdrag med en rote Viggenplan på Malmenbasen (F3). Såväl flygplan med förare som mekanikerpersonal och följeflygplan för flygfotografering ställdes därvid till förfogande av FC.

Inspelningsarbetet avslutas under senhösten och efter klippning, redigering, ljudsättning osv beräknas filmen vara visningsklar under våren -74. Filmen blir i färg, får en visningstid av ca 15 min och framställs i svensk, engelsk, tysk, fransk och spansk version. ■

Vips

● Trots Saab 105 G:s alltmör förbättrade prestanda (med tex noslaser-avståndsmätare, som ovan) valde Belgien att köpa Alpha Jet, vilken provflog 1:a gången den 26/10 -73 vid Istres.

MILJONJOBBS ÄT SAAB

Saab-Scania's Industrisektor i Jönköping har i hård konkurrens med främst tysk och amerikansk industri erhållit en beställning på utveckling av en gasgenerator med tillhörande överströmningsventil för jaktroboten 'VIPER', vilken utvecklas gemensamt av Västtyskland och Norge.

Uppdraget omfattar förutom tyarbete, även tillverkning av ett större antal prototyper och beställningsbeloppet uppgår till totalt 2,5 milj kr. ■

HGA

PIONJÄR UR TIDEN

Den norskfödde fjd USA-översten i USAAF/ATC, BERT BALCHEN, avled i oktober i Mount Kosci, New York. Balchen var 74 år. En militär minnesstund hölls vid NY:s Kennedy flygplats.

Balchen blev känd i Sverige då han (ingående i Richard Byrds flygexpedition) blev den get... som egentligen betydde att den svenska neutraliteten kantsnaggades. — Balchen "Operation Ball", ett flygtransportföretag från Kallax i Sverige till Kirkenes i Nordnorge med totalt 1.442 svenskt stridsutrustad, norska polisoldater samt drygt 100 man läkarpersonal och ca 360 ton militär materiel, proviant och medicin. Flygvapnet (F21) assisterade och svenska regeringen sanktionerade företaget... som egentligen betydde avsteg från den svenska neutraliteten. — Balchen kunde samtidigt med sin tp-div medverka till att ca 70.000 ryska slavarbetare kunde sändas hem till Sovjet från det tyskockuperade Norge. — På senare år tjänstgjorde Bernt Balchen som konsult åt en rad flygfabrikanter i USA. ■

J-Ch

fält morgontförbindelse från Bromma med Metropolitan och retur på kvällen. En ytterligare morgontur från Jönköping till Bromma med Metropolitan har förbindelse från Malmö och Kristianstad med motsvarande kvällsretur. Även Kristianstads förmiddagstrafik från Bromma med eftermiddagsretur har sammankopplats med Jönköping, i stället för som tidigare med Hultsfred.

◆ I och med vintertrafikprogrammets början (1/11) utgick flygplantypen Nord 262 ur LIN-flottan. Den tidigare Nord-trafiken utförs nu av Crownair (!) med ovanstående flygplan Twin Otter. De flygsträckor, som berörs är: Gällivare—Luleå vv; Gävle/Sandviken—Bromma vv; Växjö—Hultsfred—Bromma vv. ■

NU KOMMER CROWNAIR

Crownair köpte i april upp Ehrenström Flyg AB för att tillföra företaget ökade resurser. Från och med den 1/10 i år har de båda bolagen sammanslagits till ett företag — Crownair AB. Företaget ägs till lika delar av Linjeflyg och försvarsdepartementet, som i juni efterträdde Svenska Utvecklings AB såsom hälftenägare. Men även flygvapnet finns med i bilden — genom en representant i styrelsen.

De båda företagens verksamhet består för närvarande främst av kontraktbundna flyguppdrag åt statliga, kommunala och privata kunder, beställningstaxi samt anslutningstrafik till Linjeflygs reguljära nät. Inom ramen för långtidskontrakt bedrivs bl a nattpostflyg åt Postverket, ambulansflyg åt Rikspolisstyrelsen, flygfotografering åt Rikets Allmänna Kartverk och förpassningstransporter åt Kriminalvårdsstyrelsen. Dessutom har transporter åt försvaret påbörjats. Crownairs fortsatta verksamhet beräknas bli av samma natur som för närvarande.

Crownair kommer att bedriva verksamheten med tillstånd från Luftfartsverket, dels som luftfart i icke regelbunden trafik med tunga flermotoriga jetflygplan och dels sk Bruksflyg—Taxiflyg med flermotoriga lätta flygplan.

Flygflottan består av: 8 st 2-motoriga Aero Commander flygplan (vissa med tryckkabin och turboprop-motorer) med passagerarkapacitet upp till 8 passagerare; 3 st De Havilland Twin Otter med passagerarkapacitet upp till 20 passagerare; 3 st Piper Navajo med passagerarkapacitet upp till 7 passagerare samt 1 st Fan Jet Falcon (med tryckkabin och jetmotorer) med en passagerarkapacitet upp till 10 passagerare. Totalt 15 st flygplan.

Bolaget disponerar hangar-, verkstad- och kontorsutrymmen i erforderlig omfattning på Bromma flygplats. Organisationen består av marknads-, trafik, flyg-, teknisk samt ekonomiafdelning.

Den tekniska avdelningen leds av en överingenjör såsom teknisk chef. Denne förtog bl a över ett tekniskt kontor, vars uppgift är administration, såsom gångtidsuppföljning, bevakning av modifieringsunderlag o d. Tekniska kontoret sysselsätter en ingenjör och ett biträde. — Tillsynsverkstaden handhar den praktiska tillsynsverksamheten.

◆ ◆ I september i år undertecknades ett avtal mellan försvarets civilförvaltning (FCF) och Crownair i vilket det bl a står: ◆ Avtalet gäller i fredstid då inte beredskapstillstånd råder för sådana inrikes transporter med

flyg, som utförs av Crownair för under försvarsdepartementet hörande myndigheter eller eljest betalas av medel under 4:e huvudtiteln samt för i Kungl Maj:ts kungörelse 70—05—27 (SFS nr 301) angiven frivillig försvarsorganisation. Avtalet gäller även transporter av vapenfria tjänstepliktiga, som lyder under arbetsmarknadsstyrelsen, samt av elever som genomgår biståndsutbildning, vilka lyder under SIDA. ◆ För transporter, som omfattas av detta avtal gäller av ÖB i samråd med FCF:s utfärdade transportbestämmelser för krigsmakten (Prov TpBK Fred).

◆ Crownair förbinder sig att utföra beställda flygtransporter på för beställaren fördelaktigast möjliga sätt med av Crownair ägda eller förhyrda flygplan.

Detta betyder bl a att Crownair successivt kommer överta FV:s lätta tp-verksamhet. (Men så länge TP 83:orna kan (om än med kostgrepp) producera flygtid, blir detta billigare i utnyttjandet.) — Något nytt är dock på väg. Eller rättare sagt: I luften. Det märkte bl a ett antal journalister på hemväg från F7, då transporten till Bromma företogs i ett av detta rekonstruerade företags tre befintliga Twin Otter (CAL 980650). Här publicerad information emanerar bl a från detta tillfälle. ■

J-Ch

☆☆ Flygvapnets Krigsskola, F20, har under sin årligen återkommande utlandsflygning i år besökt Förbundsrepubliken Tyskland, Österrike och Schweiz. Flygningen genomfördes med tolv SK 60, en TP 84 'Hercules' och en TP 79 (DC-3). Med på resan var 45 elever ur äldrekursen, lärare på skolan samt teknisk personal från F16. Sammanlagt 88 man inklusive transportflygplanbesättningar.

☆☆☆☆

Resan startade den 5 juni från Uppsala och gick först till Ljungbyhed. Där övernattade man och samlade sig för flygningen ut i det okända. Dys så okänt var det inte — resan hade föregåtts av en rekognosceringsresa. Flyglärare och teknisk personal for ut med en fyrstlig SK 60 för att klara ut behov av radiofrekvenser och service, landningsprocedurer och övriga speciella förhållanden. Eleverna hade dessutom under flygningar och på marken övat sig i flygengelska och var väl insatta i förhållandena i de länder som skulle besökas. Man var dock spänd på om dessa kunskaper var tillräckliga i norra Europas hårt trafikerade luftrum.

◆ Kn Jan Österberg förklarar på tyska (vid besöket på Emmen-basen i Schweiz) vad som kan hända om man övertankar SK 60.

foto: nils andersson

Med F20 bland alper

Den 6 juni startade resan från Sverige och efter mellanlandning i Oldenburg landade man på eftermiddagen på Fürstendruck nära München. Där parkerades flygplanen och efter några mils bussresa kom man till tyska motsvarigheten till Flygvapnets Krigsskola, Offizierschule der Luftwaffe (OSLW) i Neuburg, som gästades i drygt ett dygn.

◆ ◆ Vid OSLW sker all utbildning av officerare i tyska flygvapnet, såväl stamanställda som reservofficerare och kontraktsanställda officerare. För kontraktsanställda officerare är kontraktstiden mellan fyra och tolv år. Dessutom sker vid skolan vidareutbildning av officerare vid olika specialkurser, bl a för blivande förbandschefer i olika nivåer.

Vid skolan utbildas årligen ca 3.500 elever. Utbildningen till regementsofficer omfattar:

- tre månaders grundläggande militär utbildning;
- nio månaders kadettskola;
- tre månaders praktisk tjänstgöring på förband;
- tre års studier vid ett av de två universitet som tillhör försvaret;
- upp till två års teknisk och specialutbildning.

Under sightseeingturen i München besöktes bl a den imponerande men nu så ödsliga Olympiastadion och Deutsches Museum, där man främst tittade på de gamla, fina flygplan man läst om i militärhistorieböcker.

◆ ◆ Resan fortsatte sedan till Österrike och flygbasen Hörching vid Linz. Med viss avund beskådades där SAAB 105 XT både på marken och i luften. Denna 105-version har pga GE-motorerna betydligt bättre stig- och accelerationsprestanda än vår svenska SK 60. I Tyskland förmärkte vi förare to m en viss irritation från trafikledningen över att det tog så lång tid att komma upp till anbefald flyghöjd... med våra SK 60.

I Österrike har helikoptern stor betydelse för transporter av olika slag. Påfallande stor del av försvarets helikoptrar används för civilt bruk och då framför allt i räddningsuppdrag. Under en flyguppvisning visade förarna stor skicklighet i att manövrera helikoptrarna i svåra situationer.

◆ ◆ Efter mellanlandning i Graz gick resan vidare till Schweiz. På vägen till landningsbasen, Emmen vid Luzern, ledades de tre flygrupperna av ett militärt radarorgan över några av de högsta alptopparna — ett imponerande skådespel i det vackra vädret.

På Emmen fick man en ingående information om materiel, taktik och utbildning vid de schweiziska flygstridskrafterna. Effektfull var

Hänt vid förbanden

LEENDE VPL-INSÄNDARE

Klockan var halv elva när vi startade från det vackra stockholmska Söder för att under elva månaders tid "berövas friheten". Destinationsorten var till en början F2 i Hågernäs. Men min kompis var tvungen att hälsa på sin farsa innan vi passerade de kamouflerade grindarna vid skolförbandet.

När fadern hade redogjort för oss hur det var att vara kommissarie i infanteriet, övervägde vi starkt att överge fäderneslandet. Vi kom dock i brådskan inte på någon lämplig metod att försvinna i tomma intet. Det är föv väldigt svårt att göra sej osynlig när man ska göra lumpen. Alltid hittar dom en någonstans. Fadern nämnde också någonting om att punktligheten tillhör en av krigsmaktens grundregler, så när uret var tio i elva tyckte vi det var dags att dundra iväg mot den för oss helt nya värld militärlivet skulle innebära.

Alla förut redovisade hastighetsrekord på sträckan Stockholm—Hågernäs blev till ett minne blott, då vi prick 11 passerade grindvakten för att lära oss försvara konungariket Sverige.

Hur var det då att ligga på luckan och att inrätta sig i det militära systemet?

Jodå, det gick nog ganska bra. När man legat inne ett par dar hade man t o m hunnit lära känna de andra grabbarna lite. Där fanns bl a en kille som hade sökt till infanteriet men som av någon anledning inte hade blivit antagen. Varför visste inte han, men vi för-

stod. Han var nämligen högst 1,50 kort, 10 cm bred och orkade knappt få upp locket på "snuskburken". Oron på luckan spred sig ganska snabbt när denne kille en dag satt å putsade på sin k-pist, simultant läsande böcker om Karl XII:s ärofulla död och tysk ung-

dom under andra världskriget. Farlig komplexkompensation på gång... tyckte jag.

Grundutbildningen förflöt annars utan större intermezzon och dagen för förflyttning till flygstaben var inne.

Fanjunkar'n på F2 sa innan vi lämnade honom och förbandet, att vår pluton definitivt hade varit en av de bättre på de senaste 10—15 åren. På flygstaben hann vi emellertid inte vara mer än en dryg timme, innan vi fick reda på att vi var ett av de slafsigaste gäng som någonsin besökt staben. Han tänkte uppenbarligen bl a på våra förtjusta visslingar efter den kvinnliga personalen. Men vår FS-fanjunkare får ursäkta, den enda kontakt vi på F2 hade med det motsatta könet var då vi blev serverade ärtsoppa. Och den damen hade ett ointagligt försprång på åldersstegen... Det är svårt att vara människa... inte lättare att vara "beväring".

Hur duktiga soldater har vi då blivit? Ja, ett "lysende" exempel är väl killen som på en av våra utbildningsdagar på F2 hade tappat bort mössan som man har under hjälmen. Detta medförde naturligtvis att han t ex blev tvungen att iförd hjälm traska bort till oss andra på markan. Att han även då hade uppenbara problem att stoppa in hjälmen under axelklaffen (där vi andra hade mössan) skänkte oss icke vapenvägrare ett präktigt dags-garv.

Fick man välja fritt så valde man självklart flygstaben redan från början... där finns inte minst justa civila polare... som är riktigt snackbara. — Chiau!

Johan

FV SOMMARFÄLT TÄVLAR

F16 stod som arrangör för FVM i sommarfält-tävling som gick av stapeln i strålände sol torsdagen 16 augusti. Tävligen började med skjutning på flottiljens skjutbana. Därefter transporterades de tävlande i bussar till terrängen vid Junkil för punktorientering och för orientering. Banan blev mycket krävande pga dagens rekordvärme. Men så konsumerade också de tävlande i medeltal 1 liter saft per man på vätskekontrollerna ute på banan. Vid målet stod bussar för omedelbar transport av de tävlande till F16:s bastu och simanläggning. Här fick man också genast vid framkomsten reda på sitt tävlingsresultat och individuella placering. Prisutdelning skedde i gymnastiksalen strax efter det att siste man gått i mål. Tävligen genomfördes av 108 man.

Trägårdh

RESULTAT

Veteraner (19 deltagare)	
1) 1.vm Djurberg, F6	173.21
2) Ovl Svansson, F5	173.51
3) 1.fte Karlsson, F6	186.10
AO (21 deltagare)	
1) Fljpol Johansson, F4	141.49
2) 1.fte Johansson, F1	148.10
3) Fljpol Sandström, F11	149.21
YO (14 deltagare)	
1) Kn Axelsson, FS	110.01
2) Elm Gerner, F7	126.20
3) Fj Westin, F21	136.25
Seniorer (54 deltagare)	
1) Kn Persson, F13 (FV-mästare)	103.27
2) Fk Hermansson, F4	118.39
3) 1.fte Johansson, F13	120.20
Lagtävling	
1) F13	682.12
2) F4	707.03
3) F21	786.08

den demonstrationsskjutning och flyguppvisning som senare gjordes vid Alpnachsee — en vacker blå sjö omgiven av höga alper. Hawker Hunter och Mirage III fälde där bomber och sköt raketer och automatkanon med mycket bra precision (flera målträffar). Säkerhetsområdet vid skjutplatsen var påfallande litet och flera motorbåtar uppehöll sig förvånansvärt nära målen. Förevisningen avslutades med flyguppvisning med fem Hawker Hunter. Då klappade varje flygarhjärta litet extra — inramningen till uppvisningen var magnifik och "showen" utfördes perfekt.

Efter besöket i Schweiz ställdes så färden mot norr och tillbaka till Tyskland. Efter mellanlandning i Pferdsfeld besökte Jagdbombgeschwader 36 Rheine på Hopsten. På basen finns två divisioner F-104 G "Starfighter". Flygplan och vapen demonstrerades och man fick orienteringar om taktik och utbildning. Förarna på F-104 G flyger minst 160 timmar per år. Då man har stora bullerproblem i hemlandet genomförs skjut- och lågflygutbildning främst på Sardinien. (!).

Fredagen den 15 juni landade så 2:a divisionen åter på Ärna-fältet i Uppsala.

◆◆ Hela resan gynnades av vackert väder. På samtliga platser var mottagandet mycket vänligt och gästfritt. Vårdarna hade vinnlagt sig om att göra besöksprogrammen så givande och omväxlande som möjligt. Utbildning, materiel, organisation och taktik redovisades öppet, vilket skänkte deltagarna i resan goda, allmänbildande och yrkesmässiga kunskaper. Dessutom lärde man sig en hel del om de besökta länderna och flera personliga kontakter knöts.

Men F20-rundresan spred även kunskaper om svenska flygvapnet och våra besök uppsammades i press och TV. Utan tvekan gav utlandsflygningen ett starkt intryck av att utbildningen i flygvapnet håller en mycket hög klass... som bl a resulterar i att eleverna vid Flygvapnets Krigsskola kan leda flygningar under förhållanden som så väsentligt skiljer sig från de som gäller i hemlandet.

Sjöling

NY MTRL ÅT FRIVILLIGA

De frivilliga försvarsorganisationerna och hemvärnet planeras under de närmaste fem åren ges bättre utrustning. Bl a tillförs hemvärnet automatkarbiner, lätta kulsprutor och pansarskott. Uniformsutrustningen avses också moderniseras och kompletteras, inte minst för den kvinnliga personalen. Chefen för armén har beslutat inplanera 46 milj kr för förbättringar inom dessa områden.

Hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationernas utrustning har utarbetats av försvaret, säger arméchefen, genlt Carl Eric Almgren. De har stor betydelse för att upprätthålla försvarsviljan. Vikten härv skärps inom ramen för försvarets nya villkor. Det är bl a mot denna bakgrund som stora förbättringar har inplanerats trots att den ekonomiska planeringsramen framtvängt ingrepp inom de flesta verksamhetsområden inom de tre vapenslagen. Ingrepp i utbildning och materielanskaffning kommer att medföra minskad mångsidighet, samträning och uthållighet samt lägre materiell kvalitet för krigsförbanden.

Planen för moderniseringen av frivilligorganisationernas utrustning har utarbetats i samråd med bl a rikshemvärnschefen och ledningen för frivilligorganisationerna. Den innebär främst en satsning på vapenutrustningen, som är väsentligast för att lösa stridsuppgifterna. Bl a tillförs hemvärnet automatkarbiner, lätta kulsprutor och moderna pansarskott.

Den lätta kulsprutan avses anskaffas i drygt 2.000 ex under åren 1975—77. Ett antal äldre tunga kulsprutor bibehålls främst för hemvärn som försvarar hamnar och flygfält. Under 1974—76 tillförs hemvärnsgrupperna automatkarbiner. Redan 1973—74 anskaffas ett stort antal pansarskott 68 "Miniman" till hemvärnet.

Den kvinnliga frivilligpersonalen planeras att utrustas med enhetliga uniformer — modell70 kv. Vidare har medel inplanerats för anskaffning av överdragskläder, pälsmössor och fältmössor samt 2.000 sjukbåtar för hemvärnets utbildning.

Annorlunda semester

☆☆ In med barn och blomma i bilen. Snabbt genom mörka Småland. Metrar och minuter blir till mil och timmar. Möter Ölandsbrons smäckra skapelse. En stund senare så är man äntligen inom Köpingsvikslägrets hank och stör. Semestern tar slut — den hann ju aldrig börja. ☆☆☆

Jag skulle kunna skriva i timmar och dagar om glada, trevliga minnen från olika övningar. Alltifrån de mest fantasifulla kommandon under elevledd exercis, till målangivning och eldledning. Utsikterna till korseld var alltid stora. Men om "fi" funnits vid angivna punkter så hade säkert så småningom också densamma blivit nedkämpad. För det är verkligen med nit som lägermedlemmarna arbetar.

Visst har vi också roligt. Mycket skoj t o m. Men lustiga kommentarer och påpekanden placeras på ett sådant sätt att efter att ha övat, övat och återigen övat, tror jag mig kunna påstå att även den som påstod "Flaggstången — Vänster — Ett par nävar" också på slutet kunde sin elduppgift bra. Självt kan jag egentligen bara göra viss rättvisa åt mina intryck av en instruktör. Men jag vågar nog tillstå att kvalitén på samtliga instruktörer

FRIVILLIGSATSNING

◆ ◆ Det är väsentligt att vi satsar mer på frivilligutbildningen inom krigsmakten när repetitionsövningarna minskar i omfattning och grundutbildningen skärs ned. Detta sa ÖB (gen Stig Synnergren) i somras på F14 när han inspekterade centrala kurser i sambandstjänst med deltagare ur FVRF och SLK. Detta var första gången inom flygvapnet som integrerad utbildning i sambandstjänst ägt rum med elever ur de båda frivilligorganisationerna. — "Gott", sa ÖB om elevernas framåtanda och kunskande och önskade god fortsättning med vidareutbildningen. — På bilden ses ÖB tillsammans med FVRF-arna överfurerarna Gunnar Liss och Bengt Nylin samt flyglottorna Thory Engebratt och Pia Jäderqvist. ■

Ståhlhammar

verkligen är toppen. Hur bär man sig åt för att finna folk med sådana kvalitéer? Nästan en gåta. — Dessutom tror jag att denna form av utbildning sannolikt är en av de effektivaste.

Jag kan själv göra jämförelsen med i fjol efter genomgången omskolningskurs på Intendenturförvaltningskolan. En månads intensivt pluggande på IntS gav inte tillnärmelsevis samma utbyte som fjorton dagar på Köpingsvik. Frivilligalastfären och de undervisningsformer som här tillämpas skapar en avgjort bättre grund för att bättre kunna tillgodogöra sig de kunskaper som krävs för en viss krigsbefattning.

Jag vill poängtera att lägerlivet skall tas för vad själva ordet ger en klang av: friluftsliv, avkall på hemmaluxen och kanske lite mera tålmod med varandra än man normalt väntar sig. Jag säger inte detta för att avskräcka någon. Det kan verkligen inte vara svårt att leva upp till ovanstående tre förutsättningar. De som gör detta kan se fram

PRO PATRIA I TIDEN!

Du och jag som gör lumpen utan att muc-ka... Du och jag som trots Sveriges alla småfel och dito brister ändå finner detta Land värt att värna och försvara, Du och jag som önskar behålla det fria och demokratiskt styrda Sverige med dess alliansfrihet i fred och neutralitet i ofred — får inte Du och jag på något sätt protestera (och kanske t o m demonstrera) när vi märker att mitt ibland oss finns en liten men fanatisk klick människor som med våld och argan list vill underminera och förstöra den mark vi står på och lever av? Det kan väl inte vara vettigt att stilla-tigande åse KFML(r):s förberedelser att med

Köpingsvik sommar'n-73

emot två absolut underbara sommarveckor i trivsam samvaro med likasinnade. Och tro inte att det bara är jag som såg och ser fram mot dessa två veckor — min kära hustru Gitt och mina två döttrar Tinn och Maria delar gärna allt ljuvt och lett under dessa två intensiva sommarveckor. I stället för en konventionell semester.

Jag tror att det borde finnas underlag för en bredare ekonomisk marginal för läger av denna typ. Överallt talas det ju om att frivilligorganisationerna med mer än en miljon medlemmar (enl FOS) måste ses som ett tecken på utomordentlig försvarsvilja, mätt med internationella mått. Att man betecknar det som stimulerande att FVRF:s medelstilleddning ökat sjufaldigt från 1962 fram till 1972 och att budgetåret 71/72 disponerades ca 800.000 kr är i och för sig glädjande. Men det är ju hela tiden basvärdet som är avgörande för medelstilleddning per FVRF-medlem. 5.000 medlemmar gör ca 160 kr per medlem... Nåväl, det är inte min mening att komma med inlägg i någon ekonomisk debatt, men ursäktat att bankmannen skyntar fram ibland.

Köpingsvikslägrat med dess utmärkta barmöjligheter, förläggnings- och administrativa resurser är enl mitt förmenande en pärla när det gäller att hitta rekryteringsargument. Låt oss bara hoppas att alla de som sökte till Köpingsvik eller andra läger och inte kunde beredas plats, inte förlorar hoppet utan söker igen.

Jag tycker att min yngsta dotters kommentar när hon hade sagt adjö till alla sina kompisar och såg den tretungade flaggan försvinna bak vägkröken är det bästa betyg man kan ge åt två härliga veckor (då semestern bara försvann): "Pappa, vi åker väl hit nästa år igen..." ■

Bill "Biggels" Augustsson

odemokratiska medel (= våld) omstörta vårt svenska samhälle?

Som vpl idag "någonstans i Sverige" vill jag på det bestämdaste protestera mot KFML(r):s/"Soldattidningens" (nr 673) upprop: "Socialistisk tävlan!" I denna tidning efterlyses Sveriges rödaste soldatklubb. Var finns den klubb som mest och bäst höjer kommunismens röst mot den svenska militarismen? Tidningen efterlyser också levande rapporter som speglar den kommunistiska soldatrörelsens aktiviteter och framåtanda. Tidningen manar arbetarsoldaten bort från förs löande luck-liv och till en aktiv röd fritid. Socialismen kan bara genomföras genom väpnat upprop. Därför skall inte arbetarsoldaten vara lat och inaktiv i sin vpl-tjänst — tvärtom, han skall ta tillfället i akt att väl skola sig militärt. Allt vad borgarofficerarna lär ut skall intrum-fas ordentligt, så att kunskaperna senare skall kunna utnyttjas mot bl a dessa lärare. En röd soldat skall vara en elitsoldat. Detta mål när man bl a, uppmanar "Soldattidningen", genom att flitigt träna skjutning i alla former. Eller: "Vilken soldatklubb vinner flest skytte-medaljer och är bäst på prisskjutningen?" Ett ståtligt pris utlovas! — Startskottet har gått, kommunismens röst uppmanas höjas högt på alla våra förband.

◆ ◆ Detta upprop har även sporrat mig! Häranefter skall jag göra sammaledes! Min ▶

Hänt vid förbanden

fritid skall inte gå i slöhetens tecken, den skall bli aktiv. Men för Sverige, inte mot! Jag skall träna mig fysiskt och lära mig ta törnar/stå pall i vått och torrt. Åt skjutträningen blir jag tvingad att ägna mina krafter — men bara för ett fritt, demokratiskt Sverige. **Demokrati** anser nämligen många med mig, att Sverige har idag — den måste vara värd att försvaras! "Klimatet" tvingar mig att bli en alert svensk soldat — mot yttre och inre demokratiska "fi". "Soldattidningen" och KFML(r) har kastat handsken. Jag och Du bör inte nonchalera den utmaningen! Om vi till-

sammans aktivt vill leva i ett demokratiskt och tänka-fritt Sverige. — Gå så Du och gör sammalunda!

Har man förmånen att få resa ut en smula i världen och där (om än bara på visst avstånd) få inandas andra länders liv och leverne, står sig vid jämförelse det gamla uttrycket "borta bra men hemma bäst" otvivelaktigt riktigt väl! En "hum" om vad s k folkdemokrati innebär vardagsmässigt har jag fått från tre resor (och därmed möten med ortsbefolkningen) bakom "järnridån". Skillnaderna i frihet att uttrycka sig och kritiskt en-

gagera sig är förvisso enorma jämfört med här hemma. Man känner en spontan tacksamhet mot "högre makter", som låtit en födas och leva i Sverige. Sådan lycka vill man gärna dela med sig av... men också försvara! — Det är bli a mot den bakgrunden som jag går att med demokratiska och legala medel inom Sverige försvara dess gränser och ideal. Har vi svenskar fått rättigheter, så har vi också skyldigheter! — Det borde inte vara något särskilt med det... för att nu travisterna Nils Ferlin.

Vpl-73

Chefsbyte för flygvapnet 1973-10-01

- ◆ ◆ **FV:s förre chef, gen lt STIG NORÉN:** "Jag lämnar den sista september posten som chef för flygvapnet, vilken jag innehållit sedan fem år. — Det har varit år som för vapnet inneburit omställningar i många avseenden. De förbandsindragningar och ombildningar som ägt rum ha utgjort påfrestningar för personalen. Den kvalitativa utvecklingen, utbildning och övningar har genomförts under skicklig och ambitiös insats i alla led. — Jag tackar flygvapnets personal för den lojalitet och det stöd den givit mig i utövandet av mitt chefskap och önskar flygvapnet och Er alla framtida välgång."
- ◆ ◆ **FV:s nye chef, gen lt DICK STENBERG:** "Jag tillträder idag posten som chef för flygvapnet. Jag vet att jag i min ämbetsut-

- övning får ett starkt stöd av kunniga, skickliga och hängivna medarbetare inom alla personalkategorier. — Flygvapnets bidrag till den respekt vårt försvar idag åtnjuter är obestridligt och väger tungt. Trots att organisationen minskar kommer en fortsatt satsning på kvalitet att kunna ske — kvalitet som bygger på hög personell och materiell standard. — Vår materiel kommer att planmässigt omsättas mot bakgrund av rådande ekonomiska förutsättningar. Vår personalutbildning och taktik kommer att utvecklas i samklang med materielens och samhällsutvecklingens krav. — Jag känner tillförsäkt och även gensvar härför, när jag nu börjar min ämbetsperiod."
- ◆ ◆ **FS nye chef, gen mj HANS NEIJ** (sade bl a): "De senaste årens krigshistoria om

civilbefolkningens ökande lidande under luftburna vapen bör snarare ha förstärkt i vars och ens medvetande betydelsen för ett land som vårt av ett starkt flygvapen, som kan ge inte bara våra övriga stridskrafter utan främst vårt folk, vårt civila samhälle ett acceptabelt skydd mot luftburna anfällsvapen. Detta glöms förvånansvärt nog bort i dagens debatt hur upprörd man än varit över bombningarna i Vietnam". — "Utöver vad jag redan sagt om min övertygelse om flygvapnets avgörande roll, vill jag fn endast framhålla som min uppfattning att det nu främst gäller att de allra närmaste åren inför nästa försvarsbeslut skapa den linje vi därvidlag skall följa. Den blir i stora stycken beroende av vissa pågående utredningar, inte minst den s k "Studie 73."

foto: lars lagerström

foto: tore lind